

Millî Kültür Bir Hayranını* Prof. Dr. Âmil Çelebioğlu'nu Kaybetti**

ABDULKERİM
ABDULKADİROĐLU***

Allâh ve ahiret günü inancı çoğu kere yekdiğeriyle birlikte geğer ve ikisi bir arada daha değişik bir mânâ ifade eder. Çünkü ahiret gününe inanan ve o kaçınılması mümkün olmayan müthiş günde başına gelecekleri bir an düşünen insanın Allah'a olan inanç bağı daha değişik ve sımsıkı olur. Kâinatın Halıkı ve ondaki tecellilerin gerđer tasarruf sahibi olan Allah'ın huzurunda aczini, hiçliğini anlar da âdeta ölmeden önce ölür. "Ölmeden önce ölünüz."¹ şereflî sözü² bu hususu ifade için söylenmiştir. Meseleye bu açıdan bakan inanmış herkes nefis muhasebesi ile karşı karşıya kalır ve "Nefislerinizi, (onlar) hesaba çekilmezden önce he-

* Merhûm Âmil Çelebioğlu "Hayrânî" mahlasıyla şiirler yazardı, başlıktaki 'Hayran' kelimesi bu yüzden kullanıldı. Her iki kelimenin Osmanlıca imlâsı aynıdır.

** Bu yazı *Millî Kültür* (Kültür Bakanlığı Yay., Eylül 1990, S. 76, s. 99-105.) dergisinde yayımlanmıştır. Abdülkerim Abdulkadirođlu burada Çelebioğlu'nun kısaca biyografisini kaydetmiştir. Ancak önceki sayfalarda daha geniş olarak hocanın biyografisi verildiği için tekrara düşülmemesi düşüncesiyle bu kısımlar kaldırılmıştır (editörler).

*** Prof. Dr., Abdülkerim Abdulkadirođlu bu yazıyı yazdığında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinde doçent olarak çalışıyordu. Hocanın ilk öğrencilerindendi. 16 yıl çeşitli memurluklarda bulundu sonra akademik hayata atıldı ve 24 yıl çalıştı. 2 Şubat 2006 tarihinde vefat ederek hocasının yanına gitti (editörler).

¹ Bu hadis için bkz. *Keşfü'l-Hafâ*, İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, Halep, ?, s. 402, Hadis nr. 2669.

² Merhum, "Bazıları hadis falan dendiğinde yanlış değerlendiriyor. Konunun kültürüne de vakıf değil, bir konuşmamda hadis yerine şereflî söz tabirini kullandım." demişti. Hatırasına hürmeten yazıyorum.

saba çekiniz."³ hadisi tecelli eder. Bu tecelli altında mümin, tam bir "hiç" olduğunu anlar, bu hâl onu maddi ve manevî olarak yüceltir. Bu yazıya konu merhumdan söz ederken hayatı, her şeyiyle bu ölçüler içinde geçmiş olan bir örnek insanı bizde bıraktıklarıyla anlatmaya çalışacağım.

Yazı yazarken zaman zaman değişik boyutlu sıkıntılara, düşeriz. İlmi yazılarda belirli bir noktaya ulaştık bile, birdenbire araştırmanın derinleştirilmesi ihtiyacını duyarız. Bu sıkıntıları bazen kolayca atlatırız, bazen de bizi, elimiz altında bulunan herşeyi bir yana atıverecek, yakıverecek kadar bunalımlara sürükler. Bazı yazılar da vardır ki aslında yazmak isteriz ama, elimiz yazmaya varmaz. "Keşke bu kişi ben olmasaydım" deriz. Âmil Çelebioğlu hoca için de durum benim açımdan aynen böyledir. Ancak Allah'a ve ahret gününe, ölmeye inandığımızı ve hepimiz birbirimize sanki birer misafir olduğumuza göre bu sıkıntıyı atmaya çalışarak yazacağım.

Günümüzde, eksildiğini her gün daha çok hissedip aradığımız belli kültür merkezleri ve tanışıp buluşma yerlerinden, son çeyrek asırda biri diyebileceğimiz ve esasında bu havayı estirmekte belirli bir dönem için muvaffak olmuş olan Sönmez Neşriyat'ın müdürü Sayın Ali İhsan Yurd'un⁴ Cağaloğlu'ndaki odasında 1977 yılında vicahen tanıştık. Âmil Hoca mahviyet sahibi idi. Bu halini ilk tanışmamızda A. İ. Yurd Bey'in doçent diye takdimi esnasında terleyerek ve kızarak fiilen cevaplandırmasından ilk anda anlamıştım. O günleri yeni doçent olmuş ve kadroya atanmış olarak Hacettepe Üniversitesi'nde göreve başlamıştı. Adımı duyunca da "İsm-i şerifinizi duyuyorduk, cemalinizle müşerref olmak bugüne nasip imiş," kelimeleriyle, mahviyetinin bir başka örneği olan iltifatta bulundu.

Merhumu ve gerçek kişiliğini öteden beri duymakla birlikte kendisini gıyabında ilk defa Sönmez Neşriyat'ın yayını olan Mesnevî'nin, manzum Nahîfî Tercümesinin metinlerle ve sadeleştirilmesiyle birlikte hazırladığı eseriyle tanışmıştım. Benim de Sönmez ile olan küçük bir bağlantımın 1967 yılına dayandığına bakılırsa, anılan eseri çıktığı ilk günlerde almıştım.

³ Bu hadis için bkz. Tirmizî, Kıyae Bahsi, Bab 25.

⁴ Ali İhsan Bey son devirde çantadan yetişen ve alaylı tabir edilen ilim adamlarımızdandır. Tetebbudan, dostluktan bıkmayan biridir. Merhumun yakın ahabı idi. Felçli olan adı geçene acil şifalar diliyoruz.

Rahmetlinin öğrencileri çoktur. Hepsinde kendisinden müspet söz eder. Eşim Nuran Abdülkadiroğlu da bunlardan biri. Kendisi bir vesile hanımı Zuhale Çelebioğlu⁵ ile de tanışıp görüşmüşler. Bu sebeple evimizde adları sık sık geçerdi. Doktora çalışmaları son noktasına gelmişken İstanbul'dan ayrılıp Erzurum'a gitmeye mecbur kalışları ve oranın dar çevresine ve iklimine intibak tabii ki kolay olmamıştı. Ama gerek merhumda gerekse eşinde öylesine sabır vardı ki bütün güçlüklerin üstesinden gelmeye yeterdi.

Bazı insanlar gülemez, başka bir ifade ile gülmeleri uzun süreli olmaz. Geçiciliğine inandığımız dünya hayatında, onun, mekrine aldarak yaşamak, insanın gelecekteki hayatına zararlar verir fakat istiyoruz ki iyiler de uzun süre dünya mutluluğunu tatsınlar. Zuhale Çelebioğlu kardeşimiz de dünyada gülmeyenlerden, gülemeyenlerden biridir. Yukarıda ifade ettiğim gibi İstanbul'da, doktora çalışmaları sonuna yaklaşmışken kendisine çok görülen ilmî çalışma zeminini mecburen terk ederek Erzurum'a, nakl-i mekân, merhum Âmil Çelebioğlu gibi İstanbul'a özellikle o günlerin İstanbul'una hayran biri için kolay olmayacaktı. Aile çevreleri İstanbul olan Çelebioğlu'ların her ferdinin çektiği zorlukları ben tahmin edebiliyorum. 1971-1977 arası Erzurum'da geçen yılları ile ilgili merhumun ağzından şikâyeti mücip tek kelime duymadım; hep olumlu tarafları ile hatırlar ve anlatırdı.

Hacettepe Üniversitesi kadrosuna atanma ve Ankara yılları (1977-1982 arası) ki bizim vicahen tanışmamız bu tarihin ilk dönemine rastlamaktadır. Bu yıllarda kendisinde daima hissettiğim husus İstanbul'a ve ailelerine daha yakın olmalarından dolayı duydukları sevinçtir. Öyle ki bütün dini bayramlarda İstanbul'a giderlerdi.

Ankara ilmî ve kültürel faaliyetler bakımından Erzurum'a kıyasla çok daha canlı ve hareketlidir. Bu yeni atmosfer merhuma aradığı havayı bulmasını sağlamıştır. İstanbul'dan söz etmemek eski hatıraları yâd etmemek mümkün değil ama göçler sonucu oradaki nüfus patlaması ve buna bağlı olarak her gün daha çekilmez bir hale gelen trafik anarşisinin ortaya çıkarttığı yorgunluk hocayı Ankara'ya daha çok bağlamıştı. Çevresinde sevenlerinden meydana gelen bir halka kurmuştu. Kültür Ba-

⁵ Zuhale Çelebioğlu, Suudi Arabistan'dan yaralı olarak Türkiye'ye getirilmiş olup halen İstanbul hastanelerinde tedavi görmektedir. Acil şifalar dileğiyle birlikte kendisini sevgili çocuklarına ve yakınlarına bağışlamasını Allah'tan niyaz ederiz.

kanlığı Milli Folklor Dairesi... falan derken çevresi ile tasarladığı işlerden söz etmekten, ilmi sohbetler yapmaktan büyük zevk duyuyordu. Bu zevk o hale gelmişti ki (1982 ve sonrası) İstanbul'a giderken üzüldüğünü anlamıştım. Ayakları geri gidiyordu. "Artık İstanbul'da da eski çevre kalmadı. Ben şimdi orada ne yapacağım?" diyordu. Tek tesellisi vardı: Anne ve babasına yakın olmak... Diyordu ki: "Annemin duaları kabul oldu." İstanbul'a dekan olarak gittiğini duyanlar "Âmil bu torpili nereden buldu?" dediklerinde, "O'ndan" diyor ve ekliyordu: "Annem günde beş vakit namazların akabinde ellerini kaldırıp oğlum İstanbul'a gelsin diye dua ediyor. Duası kabul oldu; vasıtayı iyi kurdu. O'ndan daha büyük torpil olur mu?"

Ankara'da iken kendilerini çok ağlatan, yıllar boyu hüzne gark eden bir olaydan söz etmeden geçemeyeceğim. Âmil Bey mütevazı hayatı sever, halktan kopmadan yaşamak isterdi. Hayatı boyu bunu gerçekleştirdi. Ankara'da Gazi Mahallesinde tek katlı bir evde oturuyorlardı. Bahçe ile uğraşmaktan zevk alırdı. Aynı semtte, ana cadde üzerinde bir daire satın aldılar. Yolun karşısı boştu ve daireleri çiftlik koruluğuna (halen üst kısmına Devlet Mezarlığı yapılmıştır) bakıyordu. Tabii ki sevindiler. Bu sevincin arkasından büyük bir üzüntünün geleceğini nereden bilebilirlerdi? 1967 doğumlu sevgili kızları Adile, 1980 yılında, hayatının en güzel çağında bir trafik anarşistinin kurbanı oldu. Sorumsuzca yarışan iki otomobilden biri çarpıp üç metre havaya fırlatmış, annesi pencereden gördüğü bu manzaranın şokundan yıllarca kurtulamamıştı. Bitmeyen baş ağrıları şeklinde devam etti ama her şeye rağmen bu acıya sabırla katlanmasını bildiler. Merhum, tazminat davası bile açmamış, peşini bırakıvermişti. Ancak Allah'a olan tam bir teslimiyet insana güç verebilirdi ve bu onlarda vardı.

Âmil Hoca 1982-1983 ders yılında İstanbul'a (Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi) dekan olarak gitmişti. Son derece dürüst ve âdil yaratılışı, ona kabulü mümkün olmayan zoraki işler yaptırılmazdı. Gerçek kişiliğini bilmeyenlerin değişik beklentileri vardı. Daha fazla dayanması mümkün değildi ve dekanlıktan istifa etti. Takip eden dönemde merhumun haklılığını ve dürüstlüğünü anlayanlar tekrar aynı görevi teklif ettiler. Fakat kabul etmedi.

İstanbul'da V. Milli Türkoloji Kongresi yapılıyordu ve rahmetli "Karaçoğlan'da Divan Şiiri Hususiyetleri" konulu tebliğini okuyordu. Dekanlıktan istifasının ikinci günü idi. Eşi Zuhâl Çelebioğlu da salonda ve

ön sıralarda oturuyordu. Ben daha arkalarda ve yan tarafta idim. Bir ara, tesadüfen Zuhâl Hanımı gözyaşlarını silerken gördüm.

Takip eden yıllar içinde küçükler büyüyerek hayatın içine girmeye başlıyorlar. Küçük kızları Emet (Emetullah)'in İstanbul'da akdedilen nikâh merasiminde annesini son derece sevinçli ve heyecanlı gördük. Muhtemeldi ki toprağa gömerek sevgisini taş gibi bağrına basmaya mecbur olduğu büyük kızının da mutluluğunu hayal ederek sevgisini ve heyecanını birbirine katıyor, elemi sevgiye kalbediyordu.

Son aylarda torun bekleyişi içine girmenin sevinci ve buna ilâveten mukaddes görevi yerine getirme heyecanı ve sevgisi ile birleşince bu sevinmeler de üzüntü ve kedere dönecekti: "Her kemâlin bir zevali vardır." demişler. Bazen iki nokta arasındaki mesafe çok kısalıyor. Üzüntülerden kurtulamayan hatta sevindiğini anlayamayan Zuhâl Hanım için de âdeta öyle idi. Çocukluğunda (1977-1962 arası) sevimli, tatlı bir afacan olan Celâleddin'i (1975 doğumlu) bu son feci olayı takip eden günlerde yaşı ile kıyaslanamayacak bir olgunluk içinde buldum. Herkes de aynı şeyi söylüyor. Olayların insanları pişirdiği çok doğrudur. Şimdi küçük Celâleddin büyükleri ve herkesi teselli etmektedir. Gelecek için peşinen Ümitler bağladığımız bu hakikatli gence uzun ve hayırlı ömürler diliyoruz.

Merhum ile 1977 yılında ilk vicahi tanışmamızı müteakip Ankara'da dostluğumuz teessüs ve 1979 sonuna kadar devam etti. Müfettişlik görevim icabı Ankara dışına çıkıyordum. Fakat Ankara'da bulunduğumuz her hafta sonunu birlikte değerlendiriyorduk. Çocuklarımız küçük olduğundan iki aile bir arabaya sığabiliyorduk. Her iki rahmetli ön koltuğa otururlar, geri kalanlar ise arkaya binerlerdi. Zaman zaman Emet öne geçme mücadelesi verirdi ama talihî yardımcı olmazdı. Çünkü ablası arkaya geçtiğinde sıkışıklık artıyordu. Biz Keçiören'de oturuyorduk. Onlar da Gazi Mahallesinde... Birbirimizi görebilmenin sevinci mesafeyi unutturuyordu. Merhum, bizim de aynı mahalleye taşınmamızı çok isterdi ama bir inşaata girmiştik. İmkânlar daralmıştı. Ankara ve çevresi olmak üzere, Beypazarı'na kadar varan gezilerimiz oldu. Bütün bu gezilerde sohbet konusu millî kültürümüz, Türk edebiyatının zengin boyutları, bilhassa klâsik edebiyatın vazgeçilmez ehemmiyeti, ilmi konular... olurdu. Bizi bu kadar kısa zamanda birbirimize bağlayan en mühim

unsur da bunlardı zaten. Kimseden ve halinden şikâyet etmeyen merhumun mahallesindeki yakın çevresinden bazı şikâyetleri vardı. Zaman zaman "...falana boş durma, şunları yap diyorum. Konuşurken güzel ama iş yapmıyor." gibi yakınmaları da olurdu. Benim üniversite dışından 1974 yılında başlanmış bir doktora çalışmam vardı. Türkiye çapında gezici bir görev arasına böyle bir çalışmayı sıkıştırmam gerçekten kolay olmuyordu fakat başlanmıştı bir kere ve oldukça hacimli bir konu idi. Merhumun saati, günü gecesi belli olmayan samimi yardımlarını gördüm. Yorulmadığı gibi bundan çok memnun oluyor ve kendisi de yukarıda izah edilen sıkıntıları yıl farkı ile çekmiş olduğundan durumu çok iyi anlıyordu.

1979 yılı başında İngiltere'ye gitmiştik. Bu ayrılık onları hayli üzümüştü ki rahmetlinin yazdığı mektuplarda bu üzüntünün izleri belli oluyordu. Hatta sitemini dile getiren bir şiir bile yazıp göndermişti. Bizler de çoluk çocuk geride kalan o tatlı günleri anıyorduk. İngiltere dönüşü 1981 yılında Gazi Mahallesi'nde merhumların evleri ile aynı cadde üzerinde, yüz metre mesafede bir ev aldık. Yıllardan beri her iki aile için de hayal edilen bir durum nasıl da tahakkuk edivermişti. Artık geceli gündüzlü hoş vakitler geçirecek, müşterek çalışmalar yapacaktık. "Dünyanın muradı yoktur, herşeyi tam gittiği zamanda da Azrail gelir götürürer..." derler ya... Biz yeni evimize yerleşmiştik ki Âmil Hoca'nın profesörlüğe yükseltilmesi ve dekan olarak İstanbul'a gitmeleri gündeme geldi. Beni de yanına almak istiyordu. Çok ısrar etti. Hatta "Vazifeden kaçyorsun, sorumlusun.." gibi sözler söyledi. Bizim aile bağlarımız da İstanbul ile irtibatlı olduğundan kabul edebiliriz fakat ev taşımamız zorluğunu dikkate alarak tekrar göze alamadık. Gönlünü alarak ısrarlı talebinden vazgeçirttik. Fırak, fırak...

Yeni bir dönem başlamıştı. Toplantılar vesilesiyle Ankara'ya geliyor, doğrudan bize iniyordu. Bir de o yıllarda Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yayın komisyonunda bulunduğundan aylık toplantılara muntazam zaman katılıyordu. Ben geleceği günleri takip ederek her defası için elimdeki bir yazıyı tamamlamaya çalışırdım. Aksi takdirde sitemine katlanmak gerekirdi. Bu tatlı sitemin ilk kelimeleri "Vebal altındasınız..." olurdu. Diyebilirim ki Ankara'ya gelişleri en çok bana yarıyordu. O yıllar en verimli yıllarım olmuştur.

Ankara'ya her gelişinde Cebeci Asri Mezarlığı'nda yatan kızları Âdile'yi ziyarete gider, kabri başında okurduk. Bir de kızının çok yakınında Karaman'ın son Mevlevi Şeyhi olan baba tarafından dedesi Ebubekir Çelebioğlu yatıyordu. Bu ziyaretler esnasında merhum tarifi mümkün olmayan bir manevi atmosfer içine girerdi. Ankara'da çok yakın akrabaları vardı. Teyzesi ile amcası evli idiler. Bir de halası vardı. Onlara sadece nezâket ziyaretinde bulunur, gecelemezdi. Sebebi ise bizim aramızda bulunan müşterek taraflar ve buna bağlı olarak ilmi ve edebi sohbetlerimiz...

Âmil Hoca gerçekten Türk kültürüne hayran kişiliği ile olaylara sadece divan edebiyatı gibi tek bir pencereden bakmaz, buna ilk bakışla halk edebiyatı ile folkloru, sanat tarihini, musikiyi, diğer Türk sanatlarını ekler; halk arasına girip onları dinler, beklenmedik zamanlarda beklenmedik şeyler yakalardı. Düşüncesi, daha eski tabirle zikri ve fikri ile herşeyi, konusu etrafında birşeylere sahip olabilmek idi.

İnsanların bazı hobileri olur. Meselâ ben İstanbul'da kütüphanelerden çıkınca bazı zamanlar Mahmutpaşa, Mercan, Tâhtakale, Mısır Çarşısı... güzergâhını yürüyerek geçmeyi severim. Rahmetli ile aynı konuda anlaşırđık. Mercan yokuşunda çocukluk gençlik hatıraları vardı. Babası ticaretle uğraştığı yıllarda kendisine öğretmenlik ve asistanlıkla aldığı maaşın üç mislini teklif etmiş. Halinden o kadar memnundu ki garanti verilerek bugün yüz mislini bile teklif etseler kabulü imkân dışı idi.

Bir de yol boyu akşam simit alırdık. Merhum simidi yemeye başlardı. Benim yolda bir şey yeme alışkanlığım olmadığından bazen kendisinden motora bininceye kadar beklemesini, motorda veya vapurda beraber yememizi teklif ederdim. Boğazı geçerken İstanbul'u değerlendirir doyumsuz manzaraları fevkalâde hünerli bir kızın elinden çıkmış en güzel danteller gibi önümüze sererdik.

Merhum Âmil Hoca hayatta kendisini hep garip hissetmiş, garip yaşamıştır. Bu his ondaki esasen çelebilikten gelen mahviyeti ve hiçlik unsurunu, dolayısıyla tevazunu kat kat artırıyordu. Yunus'un "...Şöyle garib bencileyin.." demesinin izleri onda görülürdü. Söz konusu hissi hareketlerine de yansır ve meselâ bir yere gittiğinde palto ve çantasını almak isteseler izin vermek istemez, "Garibin malı yanında gerek..." derdi. Hayatı, sade tarafları ile ele alır, çoğumuzun katlanmaya sanki mecbur olduğumuz sıkıntılardan uzak durmaya çalışırdı. Traş mı olacak, bir

permatik yeterli idi. Kaş ile göz arasında halletmiş olarak görürdünüz. Pratik çözümleri iyi bilirdi. Bir keresinde yorganın üzerine örttüğümüz battaniye az gelmişti. Kalkınca baktık ki halı seccadeyi üzerine ters çevirerek meseleyi halledivermişti. Sigara tutkunluğu vardı. Sağlığı cihetiyle evden izin vermediklerinden veya saatli veya sayılı içebildiğinden onun acısını dışarıda çıkartırdı.

Hocaları hakkında asla kötü konuşmaz ve buna izin de vermezdi. Bir genç arkadaşımızın bir konuşması esnasında merhum F.K. Timurtaş'ın aleyhinde ifadelerde bulunduğunu duymuş, kendisine "...Evlâdım..." hitabıyla başlayan nasihat mektubu yazmıştı. Tabii ki gençlerle samimi boyutlarda uğraşılırsa çok kabiliyetler kurtarılarak ilim camiasına kazandırılmış olur.

Rahmetli Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan ve Prof. Dr. Kaya Bilgegil hocaları büyük bir hürmet ve kadirşinaslık duyguları içinde anardı. Hayattakilerden Prof. Dr. Ali Alparslan ve Prof. Dr. Şükrü Elçin hocalara ayrı sevgi ve saygı hisleri vardı. Şükrü Elçin hocanın hayat tecrübeleri ve örnek alınacak kişiliğinden söz eder, Ankara'ya gelişlerinde Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü'nde kendisini ziyareti bir borç bilirdi. Çoğu kez beraber giderdik.

Hocalar hakkında bir şey söyletmeyen Âmil Hoca, şahsı söz konusu olduğunda öfkesini yutmasını bilir, sabırla olayı kapatır ve etrafındakilere hissettirmemeye çalışırdı. Ankara'da bulunan bir öğretim elemanı bir konuda "Âmil Bey nakletti.." diyerek beyanda bulunmuştu. Söylemediği sözlerin kendisine isnadı onu çok kırmış ve "İftira İftira" demişti. Kıyafetnâme ile uğraştığından insanları değerlendirmesini iyi bilirdi. Söz konusu öğretim elemanı için de "Onun gözleri böyle iftiraları yapacağı söylüyor, o bakıştan sakınmak lâzım" demişti.

Ankara'ya bir doktora jürisi için gelmişti. Aday, işi biter bitmez Bahçelievler son durakta sessizce ayrılmıştı. Biz iki arkadaş, akşam treniyle hocayı uğurlamak için garda bulunuyorduk. Söz konusu kişi en azından teşekkür borcunun bir nişanesi olmak üzere eli boş da olsa gara kadar gelebilirdi. Hocanın gözlerinin arayışını hissetmiştik ama bunu anlatmamak için elinden gelen gücünü sarfediyordu. Hoca o gelişinde her iki üniversiteden de yolluk ve yevmiye alamamış, cebinden karşılamıştı.

Bir öğrencisi, bir kaç defa söylediği halde üç sayfalık bir yazıyı daktilo etmemekte ısrar ederek kaçamak yolları aramış ve bu hal kendisini

üzümüştü. İş konusunda kendisine daha hiç bir şey söylememek kararı almıştı.

Bir öğrencisi de telefonla "...Hocam Mehmet Kaplan'ın varislerinden ...malzemeyi alıp bana gönderirseniz..." ricasında bulunmuştu. En çok buna sinirlendiğini hissetmiştim.

Halen İstanbul'da okutmanlık yapan ve önceki yıllarda danışmanlığında yüksek lisansını bitiren bir öğretim elemanı, kendisinden telefonla doktora konusu isteyip bu konu etrafında konuşmasına da sinirlenmiş, "işte görüyorsun ya işler bu kadar ucuzladı..." demişti.

Sözün burasında bir olay ile bir hatıramdan da bahsetmeden geçemeyeceğim. Kurucuları arasında bulunduğum bir şirketin inşaat sektörü üyelerine kooperatif evleri yapmak istedi ve o kısımda ortaklar kaydetti. Merhum da ortak olmuştu. Daha doğrusu o şirketle tanışmalarına ve üye olmasına sebep olan bendim. Apartman dairesine çıkınca müstakil ev havasını arıyordu ve bunu onların yaptıracakları evde bulacağını ümit ediyordu. Türkiye'de kooperatif işleri herkesçe bilinir, kendisine verilen tarihte işi bitiremedikleri gibi ne zaman biteceği de belli olmayan meçhul bir hal almıştı. Aracı olduğum için mahcubiyetimden dolayı şirket ile bütün ilişkilerimi kestim ve biriken aidatımı geri aldım. O sabırla neticeyi bekledi. Kendisine ayrılışımın sebebini söylememiştim ve ilk defa burada yazıyorum. Son zamanlar 1989 yazında Esenboğa yolunda bulunan tamamlanmış evini gördü. Adına kiraya verildi ama oturmak nasip olmadı.

1984 sonbaharında bir gün rahmetlinin İstanbul Maltepe'deki yazlıklarında idik. Annesi ve babası ile kardeşi Âdil Çelebioğlu da ailece orada idiler. Bir ara annesi oğulları ile babalarının başlarına bakmış olmalı ki "Biri babaları, ötekiler yaş farkı ile oğulları, Hepsinin saçları beyazlıkta aynı ne fark var?... " dedi. Evet ama şimdi bir fark vardı. Baba, oğlunu önünden gönderiyor ve ailenin geri kalanları büyük bir sabırla bağrılarına taş basıyorlardı.

Bir Zarf: Böyle bir zarfı ve içini merhum Mahir İz'in⁶ hatırasına saklıyorum. Bu da ikincisi. Çocuklarımdan bayram tebrik zarflarını yazıvermelerini rica etmiştim. Merhum için de yazılmış ve pullanmış. "Âmil

⁶ Merhum hakkında çıkmış bir hatıra yazımız için bkz. "İzler İçinde Mahir İz", *Türk Kültürü Araştırmaları*, Prof. Dr. İbrahim Yarkın'a Armağan, Ankara 1988, s. 31-40.

amcanız Hac'da, onunkini yazmasaydınız." dedim. "Hatırlayamadık, başka zaman kullanırsın." cevabını verdiler. Bu zarf da acı bir olayın acı bir hatırası olarak saklanacaktır.

İlim tahsilinin şartlarından olarak meşhur Sokrat'tan nakl ve rivayet edilen aşağıdaki cümlelere dikkat edelim: Tâlibü'l-ilm olan zatın şabb fâriğu'l-kalb, ilme muhibb, sadûk, munsıf, mütedeyyin, emîn, vezâif-i şer'iyeyi gayr-ı tarik, muharre-maltan müctenib, zamanının rüsum ve âdâtına vâkıf ve gayr- ı muhalif, hüsn-i hulk ile mütehallık, şefik ve rahîm olması ve ekûl ve bî-hayâ ve mevt ü fevtten ifrat derecesinde hâif ve kadr-i hacetten fazla emvali cami olmaması..." : "... Tahsil-i ilmin cümle-i şeraitinden birisi dahi müteallimin muhlis olmasıdır. Yani müteallim olan kimsenin teallûm-ı ilm ettikten sonra ilmi ile amel ve cahil olanları taallûm ve gâfil olanları ikaz ve lâzım gelenleri irşad eylemek gibi niyât-ı hayriyyede bulunması ve ba'dettaallûm mazhar-ı kabûl-i âmme olmak ve tekebbür etmek ve halkın emvâlini birer suretle celb ve cerr eylemek gibi aklen ve şer'an mezmûm ve merdûd olan niyet ve fikirlerde bulunmaması maddelerinden ibarettir."

Merhum, hocalığı bir yana hep talebe gibi görünürdü ve iki cihetten de yukarıda ifade edilen şartları eksiksiz taşıyan bir kişiliğin sahibi idi.

"Mugayyebat-ı hamse" dediğimiz beş bilinmez şeye inanıyoruz. Buna ilâveten Kur'an-ı Kerimde bir âyette "Allah yolunda (ölenlere) öldürülenlere (sakın diğerleri gibi) ölümler demeyiniz. Belki onlar (gerçek) diriler fakat sizler anlayamazsınız"⁷ buyrulmaktadır. Âmil Hoca Allah'a ve O'ndan gelen her şeye halis inanmış bir kul idi. Allah yolunda gitti ve şehitler zümresine katıldı. Eserleri, izleri, hatıraları ve arkasında bıraktıkları asla ölmeyecek, hafızalardan silinmeyecektir. O, dâimi ve ebedi hayata kavuşmuştur. Ailesine, bilhassa anne ve babası ile eşi ve çocuklarına, akrabalarına, arkadaşları ile öğrencilerine, kendisini tanıyan herkese sabırlar dileriz. Şu satırların bittiği gün olan 2 Ağustos (1964) günü merhumun evlenme sene-i devriyesidir. İnşallah bu seneki şeb-i arûs olmuştur. Mekânı Cennet-i adn olsun.

⁷ Bkz. Kur'an-ı Kerim, Bakara Suresi/154.